DE HAEMORRHAGIIS A PRAEVALENTE SANGUINIS CHARACTERE...

Nicola Fedel

DE HAEMORRHAGIIS

A PRAEVALENTE
SANGUINIS CHARACTERE VENOSO ORTIS

Dissertatio Inauguralis

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE PERILLUSTRIS DIRECTORIS AC PRAESIDIS FACULTATIS MEDICAE SPECTABILIS DOMINI DECANI NEC NON CLARISSIMORUM D. D. PROFESSORUM UT DOCTORIS MEDICINAE LAUREA SUMMIQUE IN MEDICINA HONORES AC PRIVILEGIA RITE CONSEQUANTUR IN ANTIQUISSIMA AC CELEBERRIMA UNIVERSITATE TICINENSI

AUSPICE

DOCT. FRANCISCO FLARER

Therapiae et Clinices Ocularíae P. O.

UNA CUM THESIBUS DEFENDENDIS

Mense Junii anno 1844.

PUBLICAE DISQUISITIONI OFFEREBAT

FEDEL NICOLAUS

Tyrolensis a Miola.

TICINI REGII

EX TYPOGRAPHIA FUSI ET SOCII

PLURIMUM REVERENDO SACERDOTI

DOMINO

FRANCISCO GIOVANNINI

PATRINO BENEVOLENTISSIMO

HUNUC TENUEM LABOREM

TAMQUAM

ANIMI GRATI SINCERIQUE CULTUS

MONUMENTUM

PIA CUM DEVOTIONE SACRAT

AUCTOR.

Patrine Colendissime!

Tanta sunt merita Tua a tenerrimu aetate ad praesens usque tempus in me collata, ut primam hanc, quam nanciscor, occasionem Tibi contestandi avide arripiam. Tua enim sunt, quae cernis, Tuis consiliis germinarunt, Tuis et maturuere.

Uti parens sollicitus, quo jam ab incunabulis arbatus fui, nulli parcens labori pralis sibi dilectae saluti consulere salet futurae, ita et Tu, Vir veneratiane mea dignissimus, me parvulum jam in deliciis habuisti, juveni imperito et inermi lubenter subsidio venire, quo citius securiusque praefixam attingam metam, nunquam haesitasti. Qui possum tantis favoris speciminibus pra meri-

to respondere? Qui parem referre gratiam? Suscipios ergo benevolo, quo me semper amplexus es, animo velim publicam hanc gratiarum actionem, pro cunctis benefactis, quorum memoria cordi inscripta me comitabitur acharontis usque ad undas. Te venerari, Te omni pietate prosequi voluptas mea, studium meum, ut nil amplius in votis mihi restet, quam ut illum, quo hucusque gavisus sum, amorem et ulterius mihi condones, et quem in fidem clientelamque Tuam semel recepisti, deinceps quoque in gratia patrocinioque Tuo retineas.

DEVINCTISSIMUS AUCTOR.

Legi academicae satisfacturus, *nonnulla de haemorrhagiis a praevalente sanguinis charactere venoso ortis* conscripsi, nec ullus praestolabitur juvenem virilis maturitatis specimina reddentem. Huic haemorrhagiarum speciei pertractandae praemittam venositatis praevalentis definitionem, praecipuas ejus causas atque effectus, transiens ad theoriam, aetiologiam, symptomata, prognosin et therapiam hujusmodi profluviorum cruentorum.

DEFINITIO.

Venositas praevalens in eo consistit, quod sanguis venosus quantitate vel qualitate, vel circulatione tali pacto vitietur, ut constitutio venosa toto in organismo locum habeat.

Si tanta sanguinis venosi copia, aut sanguis carbonio et hydrogenio tam abundans ad pulmones feratur, aut ejusdem circulus tali modo peccet, ut ibi in sanguinem arteriosum absolutam metamorphosin subire nequeat, quid

mirum, si non solum nimia in venis colligatur sanguinis copia, qui colorem atro-purpureum, seri abundantiam, cruoris penuriam et minorem nisum in sejunctionem et coagulum firmum ostendit, sed et quod sanguis, qui in arterias transit, aequo minus oxydatus qualitates sanguinis venosi praeseferat, atque inde venositas in systemate arterioso emineat?

Eodem modo venositas adaucta systema vasorum capillarium adeo occupare videtur, ut indolem venosam et venarum functionem actionemque adquirat; idcoque venositas per totum organismum diffunditur, cujus status *constitutio venosa seu vita venosa exaltata* dici potest.

CAUSAE PRINCIPALES.

Si alimentorum opportuno usu digestio ac assimulatio prima bene vigeat, sanguinis autem venosi in arteriosum perfecta metamorphosis cohibeatur ob vitae genus deses, ob aerem minus bene constitutum, praesertim oxygenii egenum vel miasmate aut contagio refertum, ob nervorum in vasa sanguifera efficaciam impeditam aut adfectionibus animi deprimentibus perturbatam, propter menstruorum silentium aut quodcunque organorum respirationis, secretionis, hepatis praeprimis, cordis vel arte-

riarum vitium etc., suapte sponte elucet, morbum, de quo loquimur, esse necessario insequuturum.

Haec causarum momenta, praedispositione ad praevalentem venositatem vigente, occasionalium more agunt.

Ad eam magis praedisponuntur molieres prae sexu virili, temperamentum melancholicum, phlegmaticum, habitus laxus atque variae aetatis periodi, apprime aetas ad senectutem vergens etc.

EFFECTUS.

Quum sanguis intimo in nexu cum omnium organismi systematum organorum actione et reactione exiatat, cum ipse materiei organicae et virium vitalium fons sit, status sanguinis pathologicus non solum in systemate venoso, sed in tota quoque oeconomia organismi animalis morbose agere, atque varias et multiplices a statu normali aberrationes morbique formas producere debet. Sic praevalens venositas congestionibus, inflammationibus, stasibus, infarctibus, viscerum tumoribus, dilatationi universali et topicae venarum, varicibus, venarum lacerationibus ac ulceribus favet, atque sensorii communis, functionum cerebralium, sensuum

internorum externorumque, et actionis muscularis alienationi, functionis cordis, respirationis, digestionis, secretionis, nutritionis et actionis systematis vasorum lymphaticorum perturbationi occasionem largitur.

Praeterea fertilum nervosarum adfectionum fontem, uti maniae, melancholicae, hypochondriasis, hysteriae etc. nec non genesin cachexiarum, v. g. hydropis, scorbuti, febris putridae, flavae, typhi, icteri, arthritidis amplectitur.

In systemate arterioso vel motus febriles exoriuntur, qui cum consuetis febris phoenomenis ea etiam produnt, quae a nimia venositate excitari solent. In systemate autem venoso character sanguinis venosus praedominans aequilibrium vim inter moventem et resistentem aufert, i. e. inter vasa et sanguinem; vis enim vasorum motrix vi resistenti sanguinis haud amplius respondet, quare conamina morbosa vasorum timenda veniunt, quae, ut quaelibet vis praeter modum incitata, in abnormem actionem transeunt, unde conditio pathologica, quam congestionem appellant, originem trahit, modo in peripheria, modo in ramis majoribus aut in centro ipso magis conspicua.

THEORIA.

Quum conditio pathologica a praevalente venositate orta in utroque systemate sanguifero ita sese habeat, sanguinis refluxus per systema venosum cohibitus motui systematis arteriosi incitato respondere nequaquam potest; hinc necessario contingit, ut sanguis in partibus congestioni ex sua natura magis faventibus, morbo quocunque infirmatis perturbatisque, indeque ad congestionem magis disposita, accumuletur, quam ob rem congestiones aut oriuntur, aut quae adsunt, eo magis increscunt. Quum vero secretio a sanguinis ad organon secernens affluentis quantitate ac qualitate ejusque circulo dependeat, haec organismi insuper functio a norma aberrabit, sanguine quoad qualitatem aut copiam, aut circulationem peccante. Humores igitur conditioni normali respondentes in organis secretoriis secerni nequeunt propter antibarmoniam a praevalente venositate natam inter systema venosum et arteriosum nec non inter vasorum tunicas et sanguinem, si organa singulari statu abnormi laborent; imo si hic status pathologicus ad altiorem gradum evectus vigeat, sanguis ipse loco humorum inquilinorum in orga-

nis secernentibus secerni potest, et hunc in modum haemorrhagiae per secretionem a nimia venositate nasci queunt.

Veterum fert opinio, haemorrhagias omnes, nec a mechanicis, nec a chemicis laesionibus ortas — a recentioribus dynamicas dictas — ex anastomosi vel diapedesi proficisci; attamen nec una, nec altera sententia nobis prorsus arridet. Existimamus potius opinionem recentiorum magis probabilem esse, quae hujusmodi haemorrhagiae originem actioni tribuit, quae secretioni similis est. Opinantur nempe haemorrhagias dynamicas in relatione cum secretione existere, quum easdem plerumque ex organis secretoriis oriri observaverint.

Quamquam perspicue intelligi nequeat, in quo organorum secernentium systematumque sanguiferorum actio et sanguinis ipsius conditio consistat, ut sanguis secernatur, certum tamen est, haemorrhagias dynamicas vel functione morbosa organi, ex quo sanguis fluit, vel systematum sanguiferorum actione perturbata aut in quadem parte justo magis exaltata aut depressa, vel sanguinis conditione mutata, vel cunctis hisce vitiis simul produci.

Auctores multi hujus haemorrhagiarum speciei originem a sanguine nimis liquido, qui in scorbuto, morbo maculoso haemorrhagico Werlhoffi, febri putrida observatur, pendere arbi-

trati sunt, opinantes, ejusmodi sanguinem ostiolis aut parietibus vasorum facilius emanare, minime animadvertentes, vasa sanguinis copiae et quantitati cedere, dilatari multo sanguine circulante, contrahi, ubi minor sanguinis copia continetur. Tali pacto vas sanguini valda liquido quoque resistere potest, quod majori jure contendere possumus, non rara observatione innixi, sanguinem valde liquidum aquosumque ex hirudinibus stillare, quin tamen spontaneae haemorrhagiae conspiciantur. Praeterea haec explicatio nimis mechanica nobis videtur. Cum autem haec haemorrhagiarum species plerumque in organismi partibus, in quibus character sanguinis venosus praedominatur et secretio eminet, e. g. in abdomine et in morbis venositate praevalentibus, uti scorbuto, morbo maculoso haemorrhagico Werlhofii etc, oriri videamus, et praeterea casus observentur, in quibus grassante vita venosa pronunciata atque inde sanguinis circulo mutato et secretione perturbata, etiam haemorrhagiae ex quocunque secretionis organo visae sunt: quis haemorrhagiarum, de quibus sermo est, originem ab egressu sanguinis nimis fluidi mechanico per ostiola parietesque vasorum, quam a praevalente sanguinis venositate, et sublati inter systemata sanguifera aequilibrio et perturbata aut vitiata secretione, pendere malit?

AETIOLOGIA.

Ut haec haemorrhagiarum species melius dignoscatur, ad causas praedisponentes et occasionales confugiendum erit.

Ad illas pertinent aetas virilis, ad senectutem vergens, sexus sequior, temperamentum melancholicum aut phlegmaticum, vita iners, cibis sat bene nutrientibus sustentata, universalis solidarum partium laxitas, tristioribus animi pathemstibus aliisque causis deprimentibus nata, habitus mollis, sensibilitas nimia, ad spasmos dispositio, morborum debilitantium pericula superata, nimius veneris abusus, abortus frequentiores aut partus difficiliores, quae momenta omnia organismum ad hujusmodi haemorrhagias disponunt, frequenter prorumpentes, si causae occasionales agunt, ut aer nimis calidus frigidusque, nixus vehementior diutiusque continuatus, nimia ventriculi atque intestinorum repletio, evacuationum sanguinis consuetarum vel naturalium, ut menstruorum suppressio, viscerum obstructio, violentior sanguinis agitatio per intensiores motus, cursum nimium, saltationem, equitationem, adfectus animi vehementiores, magnum vocis dispendium, balnea justo calidiora, abusum calefacientium, aromaticorum, spirituosorum etc.

SYMPTOMATOLOGIA.

Antequam sanguis ex quadam organismi parte erumpat, varia plethorae signa vel in universo corpore vel in parte, cui morbus imminet, manifestari solent: contingunt scilicet a sanguinis copia nervos cerebrumque prementi torpor, motuum animalium inertia, totius corporis lassitudo, somnolentia, ab impetu sanguinis adaucto insoliti caloris sensus, titillatio ac dolor.

Ceterum profluvium cruentum ex singulis partibus singulares etiam habet prodromos.

Narium haemorrhagiam praecedunt sensus in capite molestus, gravans, in regione frontali tensivus, siccitas narium, venarum temporum oculorumque intumescentia cum aliqua lucis intollerantia conjuncta, nonnunquam faciei tumor ruborque, aurium tinnitus, vertigo, pulsus spasmodice contractus, horror, alvus adstricta, urina pauca, aquosa, artuum frigus.

Haemoptoen vero praenunciant motus interdum febriles, genarum rubor, dyspnoea, thoracis constrictio, praecordiorum anxietas, cordis palpitatio, tussicula, dolor vel sub sterno, vel in pectore interiori ponderosus et punctorius, calor cum horrore alternans, sapor sub-

dulcis, pulsus constrictus, durus, irritatus, frequens.

Vomitum cruentum quoque futurum denotant praecordiorum anxietas, anorexia ponderis in ventriculo sensus, cardialgia, alimentis assumtis maxime adaucta, nausea, vomendi nisus; epigastrii et hypochondriorum dolor constringens et punctorius, saepe etiam eorundum tumor, alvi perturbatio, horror cum calore alternans, inquietudo, sudores viscosi frigidique, pulsus exigui, contracti, crebri, nonnunquam intermittentes, cordis palpitatio, aurium susurrus, oculorum obnubilatio, vertigo, lipothymia.

Profluvium sanguinis intestinale ex ano antecedunt dolor pungens in ossis sacri regione fixus, tensio intestini recti, tenesmus, dolores colici, sensus anxietatis et pressionis ventriculi hypochondriorumque, capitis gravedo, anorexia, alvi constipatio, spasmi interdum et motus febriles.

Haematuriam praesagiunt dolor in regione lumbari et hypogastrica ardens, anxietas, contractio spasmodica testium, abdomen tumidum, dolores colici, alvus constipata, calor et quandoque constrictio vesicae urinariae atque urethrae, dolor perinaei, dysuria, stranguria etc.

Metrorrhagiam extra graviditatem et partum indicant dolores in regione lumbari et hypogastrica, sensus plenitudinis in imo ventre et versus genitalia, abdomen tumidum, tumor et dolor haemorrhoidum, horror cum calore alternans, sitis, dolor capitis gravis, vertigo, aurium tinnitus, vomendi nisus, dolor spasmodicus in ventriculo, anxietas, respiratio impedita, cardiopalmus, lassitudo ingens, pulsus fraquens, irritatus, non raro intermittens, alvus adstricta.

Sanguinis fluxum ex oculis atque mammarum papillis dolor in iisdam partibus punctorius, ardens; otorrhoeam cruentam aurium tinnitus; sudorem vero sanguineum calor, ardor, pruritus et siccitas cutis, agitatio molesta, orgasmus, anxietas, debilitas ingens, lipothymia etc. praesagire solent.

Quamquam haec symptomata omnibus haemorrhagiis sive a praevalente venositate, sive ab exaltata sanguinis arteriositate ortis communia sint, quaedam tamen momenta diagnostica ad earum differentias statuendas nobis occurrunt. Sanguis nempe characteris arteriosi praepollentis corpore ejectus floridior magisque coagulabilis est prae sanguine venoso; e contra sanguis exaltata venositate praeditus, atro-purpureus, minus coagulabilis, cruoris egenus et

sero abundat. Veruntamen haec signa sunt valde incerta, praecipue in haemorrhagiis internis. Licet sanguis characterem arteriosum praepollentem ab initio praesetulerat, tamen extra vasa versatus coagulari, atque inde nigricans et cum aliis humoribus mixtus effundi potest. Praeterea haemorrhagiarum prodroma characteris arteriosi saepissime iis graviora, quae characterem venosum habent, esse consuescunt. Denique aegri constitutio venosa et causae venositati praevalenti faventes atque symptomatum defectus, arteriositatem exaltatam indicantium, et phaenomenorum praesentia, venositatem nimiam comitantium, de haemorrhagiarum charactere nullum dubium relinquunt.

Haemorrhagiam externam ipse sanguinis effluxus aut loco aut copia insolitus ostendit: internam phaenomena varia pro loci diversitate, in quo accidit, manifestant. Sic sanguinis secreti collectionem in cavo uteri et abdominis sensus tensionis et caloris atque dolor obtusus in his partibus, faciei pallor, extremitatum frigus, magna debilitas, anxietas, hypothymia, vertigo, oculorum obnubilatio, aurium susurrus, spasmi, convulsiones, pulsus parvi, debiles, intermittentes monstrant. Sanguinis vero ex vasis effusi accumulationem in thorace signa suffocationis, situs in latere perdifficilis, an-

xietas summa, nonnunquam tumor in regione lumbari, pulsus contracti, irritati, inaequales indicant. Ejus effusionem in ventriculis cerebri aut ejusdem superficie symptomata apoplexiae propria testantur.

PROGNOSIS.

In prognosi proferenda ratio habeatur oportet loci adfecti, causarum; effectuum, sanguinis effluentis copiae ac qualitatis, et symptomatum haemorrhagiam concomitantium. Si effectus charactere sanguinis venoso praedominante prolatos in mentem revocamus, a qualibet haemorrhagia, a praevalente venositate orta, morbus hic venosus auferendus esse videtur; nullum enim dari potest remedium, quod citius et tutius nimiae sanguinis venosi copiae medeatur, quam ipsum sanguinis profluvium, cujus efficaciam experientia confirmat, quum haemorrhoidum fluxus, vomitus cruentus, epistaxis, et catamenia insignem virtutem in variis adfectionibus, iisque praecipue, quae sedem in venositate exaltata habent, exercere soleant.

Ideo *criticae haemorrhagiae* appellantur, ex quarum suppressione nec pauca, nec levia saepe in hominibus, iisdem laborantibus, oriuntur mala, uti cephalalgia, hemicrania, otalgia,

odontalgia, ophthalmia, erysipelas, vertigo, sopor, apoplexia, angina, dirae inflammationes, phrenitis, asthma, tabes, abdominis tormina, artuum dolor et rigor, convulsiones et epilepsia, febres gravissimae etc.

Attamen haemorrhagiae in aliis morbis, quamvis venositatem exaltatem agnoscant, noxiae et perniciosae evadunt, et hae *symptomaticae* dicuntur, ut in febri putrida, peteculis, scorbuto, morbo maculoso haemorrhagico Werlhofii etc. Verum in hujusmodi adfectionibus venositas quoad copiam sanguinis venosi non praevalere videtur, sed potius qualitate vitiatur. Praeterea si sanguis nimia venositate gaudeat, si per haematosin continuo sanguis indolis justo magis venosae reproducatur, tantum abest, ut sanguinis effusio sive naturalis, sive artificialis saluti prospiciat, ut potius aegro damnum afferat; nam istae haemorrhagiae, licet ab initio leves, imo salutares videantur, sensim ei diutius perduraverint, nimiam sanguinis copiam corpore expellunt, et inde facili negotio ambiguae fiunt et irreparabiles, quia immodica sanguinis profusio utplurimum gravissima parit mala. Magna quidem in eo cernitur differentia, quod sanguis subito nec interrupta serie magnaque copia prorumpat, aut sensim atque interjectis temporum intervallis profluat. Nihi-

lominus notum est, tristes semper ac timendos effectus ex humoris hujus nobilissimi, *vitalis* summo jura dicti, jactura nimia oriri, qui prae ceteris in systematis nervosi functionum alienatione observantur. Sic debilitatem, diu saepe post morbum superatum superstitem, sensuum obnubilationem aut omnimodam privationem, syncopen, asphyxiam, aurium tinnitum, cophosin, amaurosin; vertiginem, capitis gravedinem et dolorem, delirium, spasmos, convulsiones, turgorem vitalem immioutum, colorem cutis pallidissimum, faciem collapsam, pulsus exiguos, debiles et vacuos, artuum frigus, sudores frigidas, nec non mortem ipsam insequi conspicimus. Omnia tamen haec phaenomena in haemorrhagiis, a praevalente arteriositate ortis, valde graviora et celeriora, et post minorem sanguinis perditi copiam, quam in illis a venositate praedominante notis apparent.

E contra profluvia cruenta charecteris venosi praevalentis saepius pariunt morbos, qui reproductionem perturbatam veluti caussam agnoscunt; huc spectant cachexiae variae, ut tabes, febris hectica, hydrops, chlorosis etc.

Minus periculosae haemorrhagiae in locis consuetis ortae esse solent iis, quae ex locis insolitis et prorsus alienis prorumpunt, licet

ne hae quidem maximo semper periculo stipentur, dummodo leviores sint, uti sanguinis fluxus, quem menstruis suppressis interdum ex digitorum apicibus, mammarum papillis, oculorum angulis, aurium meatu et in tota cutis superficie prodiisse narrant.

Sic legimus a doctore Aloysio Valentin in suo opusculo, cui titulus est: *Voyage médical en Italie, fait en l' année* 1820, descriptam historiam foeminae 31 annorum, trium filiorum matris, quam in nosocomio vicentino ob menstrua terrore repentino suppressa, haemophthysi et haemorrhagiis ex quocunque meatu naturali papillisque mammarum prorumpentibus laborantem invenit.

Quamquam varia remedia derivantia, emmenagoga, evacuantia in auxilium vocata fuerint, sanguis tamen e naribus, auribus, mammis, ventriculo, bronchiis, intestino recto et urethra pertinaciter fluit. Sepositis postea emmenagogis, atque interna adhibitis refrigerantibus, externe autem irritantibus in regione uteri et vaginae, huic foeminae sanitas, menstruis iterum supervenientibus, restituta est.

Haemorrhagiae magis nocent, si sanguis e vasis, sed minime ex organismo eliminatur. Effectus discrepant pro partium discrimine, in quibus sanguis secretus accumulatur. Si ef-

fusio sanguinis fiat in ventriculis cerebri, apoplexia nasci solet, in hominibus constitutione venosa praeditis frequenter obvia. A sanguine effuso in superficie encephali oriuntur symptomata, quae hujus organi pressio parere solet. Sanguinis collectio in cavo thoracis, pericardii aut abdominis, pelvis et uteri phaenomena producit, quorum mentionem prius fecimus. Si sanguis secretus colligitur in texto celluloso aut in organismi parte, in qua organa nobiliora minime laeduntur, aut in suis functionibus cohibentur; dolores, pressionis sensus, majores vel minores maculae coeruleae, lividae gignuntur; sed pedetentim hic sanguis iterum absorbetur, aut abscessus formantur, cum quorum pure deinde eliminatur.

In cavitatibus vero sanguinis effusi absorptio nonnisi locum habet, si ejus copia exigua sit, nec a vasorum laceratione, sed a secretione originem trahit. Haemorrhagiae tandem mala pariunt in organis ipsis, in quibus contingunt. Secretiones statim post fluxum sanguinis dynamicum augentur, id quod comprobat, ejusmodi haemorrhagias per secretionem reapse fieri.

Quum profluvia cruenta frequenter in organis membrana mucosa vestitis oriantur, atque sanguis in membranis muciperis plerumque se-

cernatur: haemorrhagias insequuntur blennorrhoeae plus minus diuturnae, medorrhoea, blennorrhoes intestinalis, bronchialis, nasalis, urethrae etc., quae diversas organorum laesiones, ut inflammationes, concretiones, indorationes, ulcera, polypos, scirrhos, cancros efficere possunt, aliaque pro loci discrimine phaenomena morbosa varia eoque graviora, quo nobilius, magis gracile atque irritabile viscus est, in quo sanguis secretus fuit. Si phaenomena ostenderint, vires haemorrhagiis valdopere prosterni, salus in ancipite versatur. Ceterum quamquam mors aliquo tempore post soperatas vehementiores sanguinis profusiones congruis remediis arceri possit: varis tamen in oeconomia animali symptomata morbosa insurgunt, ut ad spasmos dispositio, fere nonquam removenda, ad novas haemorrhagias nisus, et alia mala plus minus fatalia, quae supra memoravimus.

THERAPIA.

Quaelibet cura radicalis tribus inoitur indicationibus praecipuis, quarum prima est caussas morbi remotas tollere; secunda causam, uti dicunt, proximam, seu morbum ipsum extinguere; tertia tandem vitae et organizationi integritatem restituere.

Quare juxta primam indicationem causae hujusmodi haemorrhagiae et praedisponentes et occasionales, quantum fieri licet, removendae sunt, quibus amotis causa hujus haemorrhagiae speciei proxima, seu haemorrhagia ipsa deleatur oportet.

Quum autem in hac haemorrhagiarum specie aequilibrium inter systemata sanguifera a venositate praevalente sublatum atque inde perturbata secretio causam proximam sistant, ut sanguis humorum inquilinorum loco in organis variis, praesertim secretoriis, secernatur: indicatio secunda in eo consistit, ut praevalens venositas quoad copiam sanguinis aut qualitatem peccans, atque sublatum inter systemata sanguifera aequilibrium et perturbata secretio, videlicet secretio sanguinea, ad normalem conditionem redigantur, quapropter medendi methodus, quae hisce indicationibus satisfacit, seligenda est. Quodsi aequilibrium perturbatum systematum sanguiferorum atque secretiones cruentae a nimia sanguinis venosi copia oriantur, methodus evacuans, sive sanguinem subtrahens, sive purgans juxta casus peculiares adhibetur. Si dictus status pathologicus non copiae nimiae sanguinis, venositate praevalente praediti, sed ejus qualitati mutatae, ideoque in parte organismi quadam ortae aequo majori

irritationi originem suam debeat, methodus sedativa sive sopiens, sive leniens optime conducit. Si vero sublatum systematum sanguiferorum aequilibrium et eo effecta secretio cruenta nec a quaotitate sanguinis venosi nimia, nec ab ejusdem qualitate alienata, sed a vasorum sanguiferorum in parte quadam praedominante laxitate atque ab organi alicujus secernentis justo majori debilitate, per venositatem exaltatam praecedentem, haemorrhagias praegressas inducta proficiscantur, methodus roborans, stimulans locum habet.

Denique tertia indicatio haemorrhagiarum reliquias, in prognosi recensitas, partim nominatis medendi methodis, partim quoque aliis remediis sive diaeteticis juxta rem auferri, et hunc in modum organismo animali pristinam sanitatem restitui jubet.

FINIS.

THESES DEFENDENDÆ.

1. Plures occidit gula, quam gladius.
2. Cortex peruvianus nonnunquam artificialem diathesim generat febrilem.
3. Remedium specificum idem sonat, ac remedium ignotae actionis.
4. Sectiones pathologicae nonnisi a medico curante cum fructu institui possunt.
5. Educatio bona inter optima praecavendorum morborum remedia referenda est.
6. In mulierum morbis tractandis plus prudentiae quam scientiae requiritur.
7. Suspiria in morbis praecordialibus essentiale esse symptoma, et si cum solamine trahuntur, vitium cordis dexteri, sive sphaerae venosae indicare.